

УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ МОСКОВСЬКОЇ ІМПЕРІЇ НАПРИКІНЦІ XVIII – У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст. (частина 1)

Українське національне відродження (кінець XVIII ст.)

- рух українофільської інтелігенції, що обстоював пробудження та піднесення національної свідомості (самобутності та ідентичності)
- історія, етнографія, мовознавство, література, театр, живопис, музика, архітектура – сфери, які пробуджують та розвивають національну свідомість
- формування української нації (спільнота людей, яка згенерувала власну історичну пам'ять і свідомість, національну ідентичність та ідею на основі спільної мови та політичних цінностей) – мета УНВ
- формування національної ідеї (задум, що відображає головні національні інтереси та має широку підтримку в нації для його реалізації) – мета УНВ
- дослідження та популяризація власного історичного минулого, піднесення статусу української мови та розширення сфери її вжитку, розвиток української культури – мета УНВ
- наявність академічного, культурницького та політичного етапів УНВ
- представники УНВ – українофіли
- рушійна сила УНВ – українофільська інтелігенція
- творча діяльність нащадків козацької старшини – поштовх до початку УНВ в Московській імперії
- творча діяльність греко-католицького духовенства – поштовх до початку УНВ в Австрійській імперії
- літературна діяльність "будителів" в Закарпатті (Духнович) – поштовх до початку УНВ в Австрійській імперії
- аполітичність і лояльність до імперської влади представників УНВ в академічному етапі
- відсутність в УНВ ідей збройної боротьби (революції (процес глибоких і широкомасштабних змін), перевороту тощо) заради досягнення своєї мети
- заперечення та ігнорування з боку панівних націй УНВ
- НЕ було: прагнення показати зверхність української культури над іншою, розгортання УНВ під релігійними гаслами, закликів до об'єднання українського, польського та московського національних рухів у єдиний визвольний рух

Початок промислового перевороту (перша половина XIX ст.)

- технологічна зміна, що забезпечила перехід від ручного мануфактурного до фабричного виробництва

УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ МОСКОВСЬКОЇ ІМПЕРІЇ НАПРИКІНЦІ XVIII – У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст. (частина 1)

- ремесло – цех – мануфактура – фабрика – це стадії розвитку виробництва
- зародження фабричного виробництва – наслідок початку промислового перевороту
- формування нових соціальних прошарків у суспільстві (пролетарів/робітників і буржуазії/промисловців) – наслідок початку промислового перевороту
- виникнення нових галузей промисловості – наслідок початку промислового перевороту
- впровадження парових машин у фабричне виробництво – наслідок початку промислового перевороту
- зростання чисельності міського населення – наслідок початку промислового перевороту
- початок промислового перевороту в Московській імперії в часи панування кріпосницьких відносин
- початок промислового перевороту в Московській імперії з галузі цукроваріння
- найвищі темпи розвитку – Південна Україна
- найнижчі темпи розвитку – Правобережна Україна
- НЕ було: кризи перевиробництва, домінування державного сектору економіки

Сільське господарство

- сільське господарство – провідна галузь економіки обох імперій, в якій була задіяна найбільша кількість населення
- збільшення посівних площ зернових у Південній Україні – наслідок розбудови морських портів
- зерно – основна стаття експорту Московської імперії
- глибока криза поміщицького господарювання
- посилення визиску та експлуатації селянства
- антикріпосницькі селянські виступи (Кармалюк)
- розвиток чумацтва (візницького промислу)

Ринкові (капіталістичні) відносини

- відносини, що складаються в процесі купівлі-продажу між продавцем та покупцем товару
- прояв ринкових відносин у формуванні товарного господарства на селі
- приватна власність
- приватний капітал (фінанси, які підприємці вкладаються в розвиток виробництва)
- майнове розшарування
- спеціалізація у виробництві товарів
- вільнонаймана робоча сила (праця, що здійснюється за грошову плату)

Колоніальна політика

УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ МОСКОВСЬКОЇ ІМПЕРІЇ НАПРИКІНЦІ XVIII – У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст. (частина 1)

- політика завойовника щодо поневоленого народу, що позбавляє його політичної, економічної самостійності та культурної самобутності
- поневолення та експлуатація поневоленого народу – мета колоніальної політики
- утримання поневоленого народу в покорі та знищення будь-яких проявів опору – мета колоніальної політики
- інтеграція території за рахунок уніфікації та бюрократизації (посилення ролі чиновників в управлінні територією з одночасним позбавленням її будь-яких елементів самоврядування)
- здійснення асиміляції (процес прийняття і засвоєння поневоленим народом культури та свідомості завойовника шляхом викорінення культури поневоленого народу і ліквідації його національних особливостей)
- асиміляція завойовником в першу чергу еліти поневоленого народу
- здійснення московитами зросійщення, поляками – ополячення (полонізації), румунами – румунізації, угорцями – мадяризації
- домінування культури завойовника
- представники поневоленого народу складають абсолютну меншість у тих верствах суспільства, що визначають поступ суспільства вперед
- дискримінація (обмеження) представників поневоленого народу щодо права обіймати високі адміністративні посади
- заперечення завойовником факту існування поневоленого народу та його права на культурне та політичне самовизначення
- нехтування завойовником фактів етнічного розселення, національного походження, історичних традицій поневоленого народу
- гегемонія мови поневолювача (обов'язкова для вивчення) у начальних закладах і державних установах
- дискримінація московською владою українських церковних конфесій
- ув'язнення та заслання до Сибіру московською владою провідників української нації
- домінування іноземного капіталу
- домінування поміщицького землеволодіння
- колонія – сільськогосподарський край
- абсолютна більшість – малоземельне та безземельне селянство
- сировинний придаток і ринок збуту
- екстенсивний розвиток (нерівномірний, неефективний, нераціональний, незбалансований, некомплексний, zdeформований)
- штучне стримування розвитку передових галузей виробництва та впровадження нових технологій
- низький рівень життя та відставання від світових стандартів
- НЕ було: самостійної зовнішньої політики, власних збройних сил